

Ludrovský hlásnik

Občasník obyvateľov obce Ludrová

8. apríl 2009

ročník XIII.

číslo 1

Zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva

Obecné zastupiteľstvo sa v novom roku zišlo na prvom zasadnutí dňa 20. 02. 2009. Starosta na úvod oboznámil poslancov s aktuálnou situáciou v oblasti opatrení prijatých vládou SR (protikrizové balíčky), ktoré budú mať dopad aj na rozpočty miest a obcí. Potom starosta prečítal Správu o plnení rozpočtu obce za rok 2008. Obec v minulom roku dosiahla celkové príjmy **11.255 tis. Sk** (plánované 11.157 tis. Sk). Výdavky čerpala v rovnakej čiastke **11.255 tis. Sk**, pričom splnila jedno z dôležitých odporúčaní finančných poradcov a audítorky – vyplatiť mzdy za december v starom roku. Po krátkej diskusii poslanci zobrali správu na vedomie bez pripomienok. V ďalšom bode si poslanci vypočuli Správu o kontrolnej činnosti za 2. polrok 2008, ktorú prečítala kontrolórka MVDr. A. Valášková. Správu taktiež zobrali poslanci na vedomie bez pripomienok. Potom sa poslanci venovali problematike fondov EÚ, kde v januári vyšla výzva v Programe rozvoja vidieka, z ktorého môžu žiadať finančné prostriedky obce, ktoré sa nachádzajú mimo pólov rastu, ako je aj naša obec. Tu je možnosť podpory občianskej vybavenosti, rekonštrukcie obecných stavieb a objektov, alebo rekonštrukcie ciest, vodovodov, kanalizácií, verejných priestranstiev. Starosta predložil návrh – dal spracovať projekt na MŠ (výmena okien, zateplenie budovy, úprava okolia). Keďže z ďalšej diskusie vyvstalo, že keď je možnosť, treba žiadať viac, poslanci sa zhodli v rámci takéhoto projektu riešiť nadstavbu MŠ so sedlovou strechou. Zhodli sa – vypracovať novú ponuku na spracovanie projektovej dokumentácie v sume 300 €/obyvateľa. Dnes po dotazovaní u firmami zaoberajúcich sa spracovávaním projektov do EÚ a oboznámení sa s kritériami tejto výzvy je zrejmé, že nebudeme môcť podať takýto projekt, nakoľko MŠ nie je „obecná stavba“ a projekty zamerané na školskú problematiku patria medzi **neoprávnené** pre túto výzvu. Takže zastupiteľstvo bude musieť hľadať inú oblasť možnej podpory, alebo čakať na ďalšie výzvy. V ďalšom bode poslanci dali predbežný súhlas na vypracovanie projektovej dokumentácie pre budúcu výzvu v operačnom programe „Informatizácia spo-

V čísle si prečítate:

- Zo zasadnutí OZ
- Okienko OcÚ
- Správy z obce
- Z histórie obce
- Dejiny Slovenska
- Zaujímavosti
- Okienko ZŠ a MŠ
- Šport
- Obrazové správy

Oznámenie ceny vodného a stočného pre rok 2009

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví na základe § 14 ods. 5 v spojení s § 12 ods. 1 písm. n) a o) zákona č. 276/2001 Z. z. O regulácii sieťových odvetviach stanovil ceny pre regulovaný subjekt Vodárenská spoločnosť Ružomberok a. s.

Cena za výrobu a dodávku pitnej vody (vodné)

0,7137 €/m³ (21,50 Sk/m³)
- bez DPH

0,8494 €/m³ (25,59 Sk/m³)
- vrátane DPH

Cena za odvedenie a čistenie odpadovej vody (stočné)

0,7668 €/m³ (23,10 Sk/m³)
- bez DPH

0,9125 €/m³ (27,49 Sk/m³)
- vrátane DPH

Zo zasadnutí OZ (pokračovanie zo str. 1)

ločnosti“, konkrétne: Elektronizácia verejnej správy a zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu. Toto spracovanie nám ponúka firma „Kamenský Zdeno – Generál Mont“, aj pre susedné obce Štiavničku a Lipt. Štiavnicu. V ďalšom sa poslanci venovali žiadostiam občanov o odokúpenie častí

obecných pozemkov, ktoré však neuzatvorili. Žiadatelia budú prizvaní na zasadnutie. Po zodpovedaní drobných dotazov v diskusii a schválení uznesenia, starosta zasadnutie ukončil.

P. Dutka – starosta obce

Matrika v roku 2008

Počet obyvateľov: Spolu: 1 016, z toho muži - 505, ženy – 511

Narodení v roku 2008

08.01. Katarína Sabrina Dutková
 11.03. Simona Štefaniaková
 13.05. Ema Sanigová
 09.06. Matej Fillo
 22.07. Christián Tichý
 27.07. Kristína Skladaná
 13.08. Marko Marschal
 20.10. Dorota Macková
 28.10. Tobiáš Karol
 15.12. Terézia Gomolová
 22.12. Natália Dutková
 27.12. Juliana Szabóová

Zomreli v roku 2008

Leopold Habo – 75 r.
 Ján Hanko – 94 r.
 Edita Drobná – 74 r.
 Milan Hufka – 42 r.
 Miloš Samolej – 44 r.
 Irena Švošová – 87 r.
 Kamila Matláková – 94 r.
 František Šuriňák – 58 r.

(pd)

NÁVRHY, PRIPOMIENKY**Zábradlie na kostolné schody**

Obraciam sa s prosbou na vedenie našej obce o pomoc pri dobudovaní zábradlia pri vstupe do kostola. Toto navrhnuté riešenie s určitou by prijala celá obec. Keďže naša krásna „Sakrálna Dominanta“, je vyššie položená, námraza schodov a tým spojené nebezpečenstvo pošmyknutia, až pádu je o to markantnejšie.

Dúfam, že nám všetkým záleží na bezpečnosti a začneme radikálne riešiť tento problém, namrznutých a šmykľavých schodov. Určite vieme nájsť riešenie navrhnutia vhodného typu zábradlia pasujúceho ku kostolu.

Mária Anderssonová

Návrh zmeny na jednosmernú premávku

V súvislosti s bezpečnosťou premávky v našej obci, rád by som navrhol stanovisko k tomuto problému nasledovnými návrhmi:

1. Jednosmerná premávka pre motorové vozidlá by mohla začínať mostom smerom v pravo pri obchode p. Macku a pokračovala by po križovatku vyššie hasičského domu.
2. Jednosmerná premávka motorových vozidiel od križovatky hasičského domu, smerom

dole „zemianskou“ pokračujúc znova k obchodu potravín p. Macku. Podmytú krajnicu vyššie obchodu, treba zabezpečiť napr. ochranným plotom, prípadne zábradlím vybaveným reflexnými znakmi.

3. Obmedzená rýchlosť značkou 30 býva obyčajne nerešpektovaná a v zúžených miestach cestnej komunikácie nespĺňa žiadny účel. Pre možné dopravné kolízie

Návrh zmeny... (pokračovanie zo str. 2)

spôsobené zúženou vozovkou hlavne v zimnom období, kladiem dôraz na bezpečnosť nás obyvateľov obce. Výhodou tohto riešenia by bolo vylúčenie nebezpečného stretávania sa oproti idúcich motorových vozidiel. Tento návrh by sa nedotýkal obmedzenia autobusovej dopravy. Tá by bola funkčná ako doteraz.

Obmedzená rýchlosť 40 by bola taktiež nezmenená.

Dúfam, že kompetentní zaujmú k tomuto návrhu svoje stanovisko v prospech bezpečnosti našich obyvateľov, hlavne tých najmenších.

Ing. Sven Andersson

SPRÁVY Z OBCE

Lietajúci Cyprián z Ludrovej

V závere mesiaca februára a začiatkom marca, ste si isto všimli nezvyčajné množstvo áut a ľudí okolo kostola Všetkých svätých na Kúte. Takmer vo všetkých regionálnych novinách ste sa mohli dočítať, že sa tam natáčal film **Lietajúci Cyprián**, ako aj ďalšie informácie o hercoch, rozpočte na film atď. V našom kostole sa natáčali všetky kostolné scény, nakoľko interiér kostola najviac vyhovoval tvorcom filmu. My len dopĺňame, že jedna scéna sa filmovala aj v Ludrovskej doline, poniže pamätníka SNP. Taktiež sme radi, že aj naši spoluobčania boli nápomocní pri natáčaní: **Pavol Kovács**, ktorý previedol úhrn snehu okolo kostola aj v doline a taktiež **Jozef Vandák**, ktorý každý deň otváral i zatváral kostol a bol filmárom k dispozícii po celý čas natáčania.

Na fotografii dvaja domáci herci (komparzisti) J. Vandák a Mgr. P. Kulich s predstaviteľom Cypriána Marekom Igondom.

Ďalší úspech ZŠ Ludrová

Tí, čo sledujú obecnú internetovú stránku, isto si všimli aktivity a akcie našej ZŠ (píše sa o nich i v dnešnom Okienku ZŠ), ktoré pokračujú i po zmene vo vedení školy. Ďalší pekný úspech zaznamenala škola vo výtvarnej súťaži, ktorú z príležitosti Svetového dňa vody vyhlásila Vodárenská spoločnosť Ružomberok, spolu so SVP OZ Piešťany, Správa povodia horného Váhu Ružomberok. V súťaži detí ZŠ v kresbe s motívom vody na **2. mieste** sa umiestnil žiak našej ZŠ **Ondrej Bebjak**. Víťazi súťaže boli odmenení vecnými cenami a školy obdržali finančné dary.

Nežime len pre seba

V piesni „Naša rodná“, ktorá sa stala súčasťou začínajúceho Klubu dôchodcov v našej obci je jeden verš tohto znenia:

*„Otvárajme srdcia svoje, ruku, dlaň kde treba,
nech sú nikdy nie kameňom, ale kúskom
chleba.*

*Navzájom si pomáhajme, lásku rozdávajme,
toho kto tu domov nájde radi privítajme“.*

Tieto slová piesne napovedajú veľmi veľa. Keď sme 21. mája roku 2006 zakladali náš klub, bolo to z podnetu spoluobčanov, ktorí hoci už dosiahli dôchodkový vek, nechceli zahodiť tak povediac „flintu do žita“. Je pravda, že pri odchode do dôchodku si dávame veľa predsavzatí. Napríklad, že sa budeme so svojimi spolupracovníkmi občas stretať, sem-tam si aj zavoláme a podobne. Opak je však pravdou. To isté môžeme povedať aj o rodine. Deti dospejú a ako sa ľudovo povie „vyletia z hniezda“. Založia si svoje rodiny alebo sa odsťahujú za prácou. Potom sa stáva to, čo si nikto z nás neželá. Dolieha na nás samota. Život sa stane ešte ťažší, keď sa z neho vytratí človek najdrahší, manžel či manželka. Vtedy je samota najbolestnejšia.

Ale čo nám Pán Boh nadelí, musíme v pokore prijať. Aj to je súčasť nášho pozemského života. Málo je takých, ktorí sa dokážu preniesť cez takéto životné úskalia. Uzavrú sa do seba a ich život plyní ďalej. No väčšina z nás chce svoj život dožiť celkom v ústraní a aspoň z času na čas sa stretnúť aj so svojimi priateľmi. To bol hlavný dôvod, prečo sme sa rozhodli založiť Klub dôchodcov. Chceme napomáhať predovšetkým tým, ktorí aj v zrelom veku cítia potrebu mať blízko seba človeka, s ktorým sa môžu porozprávať, zabaviť sa a tak pookriať na tele i na duši.

10. januára 2009 sme zorganizovali posedenie pri kapustnici. O vynikajúcu atmosféru sa postarala skupina DUO M, ktorá nám oživila piesne našej mladosti. Naše pamäťové bunky skontroloval František Milan. Na svojej harmonike nám vyhrával aj také pesničky, ktoré sme nespievali takmer pol storočia. A predstavte si, texty piesní sme si ešte pamätali a skúška dopadla na výbornú. Hlavne ľudovky, to je naša srdcová záležitosť. Je veľká škoda, že sa tejto vydarenej akcie nezúčastnili všetci členovia. Čo nás najviac potešilo, bola účasť viacerých našich rovesníkov, ktorí nie sú členmi. Hrialo nás pri srdci, keď nám pri odchode ďakovali, že si mohli pospomínať a zabaviť sa. Je to pre nás výzva do budúcnosti. Už teraz ich touto cestou pozývame na naše najbližšie stretnutie, o ktorom im dáme včas vedieť. Ani tentokrát sa naše posedenie nezaobišlo bez bohatej tomboly. Touto cestou ďakujeme nášmu Poľnohospodárskemu družstvu, Obecnému úradu, Ludrovskej iniciatíve, Ing. Katke Kubačkovej, Pohostinstvu SOVA, ako aj viacerým nemenovaným členom nášho klubu za hodnotené ceny. Že sa takéto stretnutia uskutočňujú, najviac vďačíme nášmu obecnému zastupiteľstvu. Bez ich podpory by náš klub neexistoval. Ale najväčšie poďakovanie patrí tým členom, ktorí obetujú svoj voľný čas a zapájajú sa bez vyzvania do každej akcie.

A v závere už len toľko. Nežime iba pre seba. Rozdávajme radosť a lásku tým, ktorí ju najviac potrebujú. Veď nažívať v láske, radosti a porozumení je pre nás najväčším darom.

Vedenie Klubu dôchodcov

Za poznávaním nášho okolia

Každý rok v jarnom období, keď slniečko sa už zdvihlo vyššie na horizonte a teplými lúčmi roztápa snehovú pokrývku, začínajú sa k nám z teplých krajov vracieť aj prvé vtáčky. Tu v dedine pod podstreším domov si hľadajú letný domov a zakladajú si hniezda štebotavé lastovičky. Dolu v poli nad hlavami poľnohospodárov, ktorí zakladajú novú úrodu im

prespevujú svoje piesne *škovránky*. Skoro zároveň s týmto spevavým vtáctvom do našej dediny priletia do hniezda pri pohostinstve „u Bociana“ už pár rokov za sebou rodina *bociana bieleho*. Tam klepotavým zvukom dlhého zobáka oznamuje okoliu jeho prítomnosť. Je to tiež jeden z chránených druhov vtákov, taká dedinská rarita a preto

Za poznávaním nášho okolia (pokračovanie zo str. 4)

nedobrovoľne, aby sa niekto snažil alebo chcel toto hniezdo poškodiť. Avšak aj o niekoľko kilometrov ďalej v našej doline, v letnom období môžeme pozorovať ďalšiu bocianiu rodinu a to *bociana čierneho*. Je to tiež chránený vták lebo na Slovensku už žije len niekoľko párov. Dost' často priletí aj do blízkosti dediny a vyhľadáva v močiaroch potravu. No nielen tieto vtáky tu môžeme pozorovať. Pri vstupe do našej doliny na skale Sekolka sa občas zahniezdi *kolónia kaviek*. Z väčších vtákov, keď vyvádzajú mláďatá za potravou do dediny priletí *jastrab veľký* a *jastrab krahulec*. Z veľkej výšky dokážu poľovať za potravou na sliepky a holuby. Môžeme tu občas pozorovať *myšiaka hôrneho* a *sokola lastovičiara*. V niektorých rokoch tu bolo vidieť poletovať aj *orla skalného*, ktorý pravdepodobne preletel z hniezdiska z Veľkej Fatry. Niekedy vraj

hniezdil aj na skalách na Makovici. Z ďalšej početnejšej čelade vtákov tu poletuje *výr nočný*, *sova obyčajná* a v lesoch *myšiarka ušatá*. Na lokalitách Brda a Salatína spozorovali *kuvička vrabčieho* a z d'at'lov *dubníka trojprstého*. Hlbšie v oblasti horských lesov za lúkami žijú *orešnica*, *vrchárka modrá*, *drozd holohrivec* a *krivonos*. Z vtákov čelade naviazaných na listnaté lesy tam žije *dudok*, *skaliarik sivý* a *přhl'aviar červenkastý*. Tak v doline a dedine, na lúkach a poliach poletuje a vyspevuje veľa vtáčkov speváčikov, ktorých sme tu menovali. Nech nám jarný pozdrav *kukučky* – „kukuk“, z blízkeho lesa pripomenie, že vtáctvo, zverina, čistá voda z potoka a svieži zdravý vzduch je naše bohatstvo a je našou povinnosťou, aby sme si to všetko ochraňovali.

Spracoval JJ

Galéria našich rodákov

Zaiste každému obyvateľovi dediny dobre padne keď sa z rozhlasu alebo aj z novín dozvie, že tam spomínajú človeka, ktorý sa narodil aj vyrástol v ich obci. Chceme aj v našom Hlásniku našich mladších čitateľov postupne v článkoch poinformovať o našich krajanoch, ktorí sa u nás narodili, tu vyrastali, ďalej študovali a potom na rôznych funkciách pôsobili mimo našej obce alebo priamo v nej. Jedným z nich je aj dlhoročný učiteľ a správca našej Rímsko-katolíckej školy Ján Kubačka, ktorý sa narodil 04. marca 1879 v Ludrovej. Tu vychodil aj základnú školu. Po skončení 5.ročníka, nastúpil študovať do Piaristického gymnázia v Ružomberku. Po skončení 4. ročníka gymnázia, nastúpil na štúdium v Učiteľskom ústave v Kláštore pod Znievom. Tam ukončil štúdium v roku 1900. Jeho prvou učiteľskou stanicou bola Magurka. Tam bola škola pre deti baníkov. No už v roku 1901 bol preložený za učiteľa do Lipt. Lúžnej. Tam učil až do roku 1912. V tom čase sa tam oženil s Máriou Brtkovou, sestrou tamojšieho pána farára. Spolu vychovali dve deti Jána a Eleny. V roku 1912 bol preložený sem do jeho rodnej obce, na miesto Fridricha Matyašovského, ktorého preložili do Stankovian. Avšak už

v septembri 1914 odišiel aj s p. učiteľom Jánom Korským do I. svetovej vojny. Z vojny sa vrátili s podlomeným zdravím, takže v škole začali znovu vyučovať až v septembri 1919. Za správcu školy ho vymenovali v roku 1923. Býval s rodinou v „novej škole“, ktorá bola postavená v roku 1898, na tom mieste, kde teraz stojí náš Kultúrny dom. Do dôchodku odišiel ku 1. septembru 1937. V našej škole teda pôsobil celkom 35 rokov. Hoci bol rodákom a učiteľom tu v obci, všetci občania aj žiaci ho veľmi rešpektovali. Bol prísny na seba aj na žiakov a veľmi svedomitý. Veď v tom čase vyučoval v triede 5 ročníkov a bývalo tam aj 80 žiakov. Vyučovalo sa dopoludnia od ôsmej do pol dvanástej a popoludní od jednej do štvrtej, okrem štvrtku. Bol z našej dediny, preto dobre poznal rodiny aj rodičov. Sledoval schopnosti a nadanie žiakov a podľa toho ich potom do 5. ročníka aj odporúčal na ďalšie štúdiá do gymnázia alebo meštianky. V pondelok aj piatok ráno vždy na prvej hodine vyučoval miesto p. farára aj náboženskú výchovu žiakov, ktorí boli v ročníku 5 až 2. Aj potom sa často ešte zaujímal, ako jeho bývalí žiaci ďalej v štúdiu pokračujú. Cez jeho učiteľskú výchovu prešlo celé pokolenie sta-

Galéria našich rodákov (pokračovanie zo str. 5)

rých otcov a aj našich otcov a rodičov. Mnohí potom pokračovali v štúdiách a stali sa úspešnými učiteľmi, profesormi, ba aj kňazi a inžinieri. Dobre spolupracoval aj s kolegom učiteľom Jánom Korským. V roku 1924 bola otvorená Večerná hospodárska škola. V tejto škole učili chlapcov, ktorí ukončili školskú dochádzku. Učili ich o hospodárskych prácach, o štepení stromov, o včelárstve, ale aj o dobytku. Dievčatá učili učiteľky A. Korská a M. Kubačková, práce v domácnostiach, vyšívanie, pletenie a šitie. Okrem školy

nezabúdali ani na kultúrnu prácu. So synom Jánom a dcérou Elenou nacvičovali aj niekoľko divadelných hier. Tie sa hrali vtedy v triede, kde sa cez týždeň učilo a večer sa nacvičovalo divadlo. Hoci vtedy mládež mala dosť práce pri gazdovaní a chodení do práce, staral sa o nich, aby sa aj takto v oblasti kultúry vzdelávali.

Aj v budúcom čísle Hlásnika sa zasa oboznámime s niektorými našimi už skoro zabudnutými rodákmi.

Spracoval JJ

Prečítali sme si za Vás...

V 3. čísle dvojtýždenníka „Spoločník“, sme si prečítali zaujímavú správičku na strane č. 8, v článku „Zápisky pána J. Kurtiho“. Správa hovorí o tom, že 14. januára 1930 zomrel 75 ročný žid Jakub Maltenfort, bývalý krčmár na Kaluži v Ludrovej. Do Ružomberka sa presťahoval po prevrate roku 1920. Dom, v ktorom býval predal Štefanovi Moravčíkovi st., keď sa vrátil z Ameriky. Jakub Maltenfort okrem toho, že mal krčmu bol vyučený a poverený kultový rezník pre zabíjanie malých obetných zvierat – baránkov, pre židovské rodiny v čase Židovských sviatkov. Na ten účel mal v priestore za domom upravenú samostatnú miestnosť. V 19. storočí a ešte aj na začiatku 20. storočia žila v obidvoch obciach a to v Zemianskej Ludrovej aj vo Villa Ludrovej početná židovská komunita. Žili tu rodiny Hrušková, Braunerová, Maltenfortová, tí mali obchody a krčmy. Ďalej tu boli rodiny Hulmanová, Topferová. V 19. storočí tieto rodiny tu mali aj svoju školu. Postupne ako deti vyštudovali

odišli z dediny, odsťahovali sa aj rodičia. Posledná rodina, ktorá žila v Ludrovej bola rodina Ignáca Braunera, tá mala obchod aj krčmu. Mali štyri deti – Ervína, Jakuba, Blanku a Annu. Mali malé gazdovstvo, lúky pod Čerenami a na Brezine, aj polia pri Zemianskom cintoríne a pod Štvrťami. Pán Brauner bol vyučený klampiar, ale v starobe skoro úplne oslepol. V marci roku 1942 ich rodinu eskortovali a odviezli do koncentračného tábora. Nikto z nich to neprežil. Meno žida Maltenforta sme tu spomenuli v tej súvislosti, že sa spomína aj v školskej kronike našej základnej školy a to nasledovne: „V roku 1896 zhorela celá Klauž. Oheň vyšiel od žida Jakuba Maltenforta, ktorého podpálil stolár Krejčí.“ Po požiari už nedovolili všetkým gazdom postaviť nové domy, ale pozemky kúpilo mesto Ružomberok a bola tam postavená nová škola. To bola potom Osvetová beseda asanovaná po 100 rokoch v roku 1997. Na tom priestore je teraz malý park pri Kultúrnom dome.

Spracoval JJ

Z HISTÓRIE OBCE

Gotický Vŕchsvätský kostol v Ludrovej

Forma a technika zobrazovania umeleckých malieb

Po stránke umelecko-historickej a na základe doposiaľ prevedených reštaurátorských prác možno usudzovať nasledovné:

Najstaršou vrstvou a pôvodnou je tvrdá vápenná nepravidelná hrubá hladená omietka, ktorá bola vo farbe jemnej slonovej kosti a len funkčne doplnená malbami konsekračných

Gotický Všešsvätský kostol (pokračovanie zo str. 6)

krížov na jednotlivých stenách priestoru, v tom čase ešte jednolodového. Vtedy objekt pravdepodobne nemal iné nástenné maľby. Toto štúdium by zodpovedalo hypotéze, že objekt vznikol v XIII. storočí, ktorý v určitej forme mohol stáť už pred týmto obdobím. Konečné vyriešenie daného problému bude súvisieť so špeciálnym prieskumom doplneným archeologickými uzávermi, ktoré sa uskutočnia v roku 1963. Nástenné maľby kostola pochádzajú však z neskoršieho obdobia, a preto uzávery o vekovosti kostola nám neurčujú. V presbytériu maľby sú prevedené technikou alafreskovou. Všetky tieto maľby na obvodových stenách presbytéria sú jednotného charakteru a pochádzajú z jedného obdobia, i keď možno tu badať určitú rozdielnosť rukopisu kvalitnejšieho a menej kvalitného majstra. Presné určenie malieb iste urobí po skompletizovaní reštaurátorských prác reštaurátor Mikuláš Štalmach. Napriek tomu, že kompozícia malieb, ich rozmiestnenie a celkove riešená dekorácia presbytéria poukazuje na XIV. storočie. Maľby svojim rukopisom, modeláciou, životnosťou a celkovým charakterom pripomínajú na základe porovnávacej metódy maľbu druhej polovice XIV. až prvú polovicu XV. storočia. Premalby na klenbe presbytéria svojim charakterom naznačujú neogotické snahy a pochádzajú od maliara Hanulu z rokov 1905-1906. Maľby v lodi maľované freskovou technikou, ktorých pigment je oxidovaný, rukopisom, plošnou modeláciou, lineárnosťou a celkovým charakterom, poukazujú na

Všešsvätský kostol dnes

tendenciu ešte zo XIV. storočia. Maľby prevedené v seccovej technike na severnej strane lode západne od vyššie spomenutých fragmetov, nepredstavujú väčšie umelecko-historické hodnoty. Sú jediným dokladom maľby so svetským motívom viažucim sa pravdepodobne k snahe donátora dokumentovať jeho snahu a zásluhy o objekt. Maľby na vonkajšej strane presbytéria pochádzajú pravdepodobne zo XIV. storočia. Je veľmi ťažko ich hodnotiť, lebo v dnešnom stave sú takmer neviditeľné. Všetky premalby v presbytériu, ktoré odkrýval reštaurátor Mikuláš Štalmach až na pôvodnú omietku boli premalované maliarom Hanulom v technike vinnej tempéry. Premalby v technike tempéry vaječnej pochádzajú tiež z XX. storočia, avšak z neskorších rokov a od iného maliara. Hlavný oltár kostola Všešsvätých pochádza z rokov 1510-1520 a je vytvorený v gotickom slohu. Maľby na krídlach oltára umiestnené v zlatom poli predstavujú výjavy z Korunovania Panny Márie. Horná časť oltára sa skladá z obvyklého zoskupenia fialových vežičiek.

Rozmiestnenie jednotlivých malieb vyzerá takto:

1	3	9	5	7	11
2	4	10	6	8	12
13					

- 1 - Sv. Matej, Andrej, starší Jakub
- 2 - Sv. Šimon, Bartolomej, Tadeáš
- 3 - Sv. Peter, evanjelista Ján, Pavol
- 4 - Sv. Tomáš, Filip, mladší Jakub
- 5 - Sv. Štefan a Ladislav
- 6 - Sv. Lenard a Mikuláš
- 7 - Sv. Juraj, Hubert
- 8 - Sv. Magdaléna a Apolónia
- 9 - vysvätení biskupi
- 10 - Sv. Dionýz, Sv. Krištof, Pantaleon
- 11 - traja svätí
- 12 - Sv. Helena, Margita a Barbora
- 13 - vir Dolorum, Mária, Ján a anjel

V krátkom nástine histórie kostola Všešsvätých som zhruba a rámcovo vyčerpá obsiahlu látku, a to z kusých neúplných prameňov. Isteže tieto domienky a zistenia pokiaľ ide o vznik kostola môžu naraziť na názorový odpor, no jednako aspoň takýmto spôsobom je potrebné hľadať vzťahy, súvislosti a argumentáciu pre umelecko-historické spracovanie dejín nášho Liptova.

*Zo záverečnej diplomovej práce Jozefa Kučeru
Napísala B. Kučerová - koniec*

Prvé Slovenské gymnáziá v Uhorsku

(Semestrálna práca Martina Bundu, študenta histórie na KU v Ružomberku – posledná časť)

Gymnázium v Kláštore pod Znievom (Vznik, pôsobenie a zánik)

Ako posledné z troch slovenských gymnázií bolo zriadené gymnázium v Kláštore pod Znievom. Okrem toho, že bolo posledné, bolo tiež na rozdiel od prvých dvoch gymnázií iné v tom, že bolo katolícke. Keďže evanjelici si už zriadili dve gymnáziá, aj slovenskí katolíci cítili túžbu a potrebu založiť gymnázium pre katolícku mládež. Samozrejme aj toto gymnázium malo byť čisto slovenské, a preto bolo potrebné, aby bolo takisto financované patronátom a bolo tak relatívne nezávislé od štátu a úradov. Znievske gymnázium vzniklo vďaka národnostnému zákonu z roku 1868, ktorý posmelil katolíckych národovcov. Zákon deklaroval rovnoprávnosť všetkých národností, vrátane maďarskej a právo uplatňovať si svoje národné požiadavky, pričom ale musela byť zachovaná politická jednota krajiny. Cieľom tohto zákona však bolo len ukázať zahraničiu, že nemaďarské národnosti nie sú utláčané a že majú všetky práva, ktoré si zasluhujú. Zákon ostal len v rovine teoretickej. Aj napriek tomu sa slovenskí katolícki národovci odhodlali pustiť do neľahkej úlohy zriadiť gymnázium. Autorom tejto myšlienky bol Martin Čulen, po tom, čo ho 12.8.1867 odvolali z riaditeľského postu na gymnáziu v Banskej Bystrici a preložili za riaditeľa na gymnázium v Levoči, z ktorého ho v roku 1868 aj tak odvolali pre jeho národnú aktivitu a zmýšľanie. Čulen odišiel do Pešti, kde našiel pochopenie a pomoc pre jeho plán medzi svojimi spolužiakmi, žiakmi z bystrického gymnázia i slovenskými vysokoškolákmi, ktorí tu študovali. Spolu s nimi napísal Ohlas k slovenským katolíkom, ktorí uverejnili v Pešťbudínskych vedomostiach a ktorým mohli takýmto spôsobom oznámiť svoj zámer a žiadať o podporu širokej masy slovenských čitateľov. Uverejnený ohlas vzbudil u slovenskej verejnosti značný záujem. V Pešťbudínskych vedomostiach, ale aj v Slovenských novinách sa ozýva množstvo pisateľov, ktorí vyjadrujú svoj súhlas, nadšenie, radosť, ale i pochybnosti a rôzne špekulácie. Medzi nimi aj slovenskí národovci, ktorí taktiež

vyjadrujú svoj názor a ktorí sa stavajú na stranu gymnázia a už dopredu sľubujú, že prispedia naň. Dva týždne po uverejnení Ohlasu k slovenským katolíkom vyšiel v Pešťbudínskych vedomostiach Príhlas ku katolíckym Slovákom v Uhorsku, ktorý bol ďalšou výzvou. Postupne prichádzajú na gymnázium prvé finančné dary. Po celom Slovensku sa organizujú zbierky, pomáha aj banskobystrické biskupstvo na čele s biskupom Štefanom Moysesom, slovenských katolíkov podporuje i evanjelická cirkev, ktorá taktiež poskytuje finančnú pomoc. Na gymnázium prispelo mnoho ľudí, spolkov, evanjelická i katolícka cirkev, ale napriek tomu počet peňazí nepostačoval. Zaujímavý je názor Samuela Jaroslava Zacheja, neskoršieho profesora na gymnáziu, ktorý v liste Františkovi Viktorovi Sasinkovi píše o tom, že podľa neho by pomohlo, keby do novín napísali katolícki otcovia, že ak gymnázium nebude otvorené, svoje deti dajú na evanjelické gymnáziá. To podľa jeho názoru osloví katolícke duchovenstvo i všetkých katolíkov a budú tak viac prispievať. Nakoniec sa podarilo získať dostatok peňazí. Vďaka finančným darom Slovákov mohlo byť gymnázium 3.10.1869 slávnostne otvorené. Za sídlo bol zvolený Kláštor pod Znievom, obec s bohatou históriou, školskou tradíciou a rozvinutými slovensko-ruskými vzťahmi. Na slávnostné otvorenie prišli žiaci novootvoreného gymnázia s rodičmi i predstavitelia veľko-revúckeho a turčiansko-martinského gymnázia. Slovenské katolícke gymnázium v Kláštore pod Znievom malo podobne ako evanjelické gymnázium v Turčianskom Svätom Martine v prvom školskom roku hneď prvú aj druhú triedu a postupne sa z neho stalo kompletne nižšie gymnázium. Svedčí o tom aj riaditeľova správa zo štvrtého valného zhromaždenia z 21.6.1871, ktoré sa uskutočnilo na konci druhého ročníka. V správe sú udané počty žiakov rozdelených v troch triedach. Gymnázium v Kláštore pod Znievom bolo katolícke, ale tak ako aj na

Prvé Slovenské gymnáziá v Uhorsku (pokračovanie zo str. 8)

evanjelických gymnáziách mohli študovať katolíci, tak aj na tomto gymnáziu sa mohli vzdelávať evanjelici. Okrem evanjelikov tu študovalo aj niekoľko Židov. Žiaci platili samozrejme školné, tak ako pri prvých dvoch gymnáziách aj pri tomto bolo zriadené alumneum, takže tí žiaci, ktorí ho navštevovali platili stravné, ktoré sa pohybovalo od 3-5 zlatých mesačne. Okrem tohto mali žiaci výdavky aj na potrebnosti akými bol papier, perá, tinta, guma a iné. Čo sa týka profesorov, výška ich platu závisela od ich vzdelania a od toho, či mali profesorskú skúšku. Okrem toho sa bral ohľad na ich predošlé pôsobenie, pretože v prípade, že pôsobili na štátnej strednej škole a prestúpili na inú školu, mali právo na taký plat a výhody, ako poberali na štátnej škole. Preto na základe zozbieraných finančných prostriedkov plat v prvom školskom roku bol pre profesora bez učiteľskej skúšky, teda len s tromi ukončenými semestrami na univerzite, 500 zlatých ročne, pre profesora s učiteľskou praxou 600 zlatých ročne. Profesori žili väčšinou v mieste svojho pôsobiska v nejakých prenajatých priestoroch. Z listu M. Čulena S. J. Zachejovi vieme, že Čulen zohnal Zachejovi byt, za ktorý mal platiť 33-34 zlatých ročne, okrem toho za nábytok, ktorý predstavoval stôl, šesť stoličiek, šatník, posteľ a umývadlo, mal zaplatiť 56 zlatých. Čulen mu tiež ponúkol stravu u seba doma za 12 zlatých mesačne. Pokojný život znievskeho gymnázia narušila až osočovačská kampaň zo strany Bélu Grunwalda a časopisu Svornosť. Po veľko-revúckom a turčiansko-sväto-martinskom gymnáziu sa stáva ďalším objektom početných útokov a obvinení. Reprezentácia Zvolenskej stolice si vyžiadala aj v tomto prípade vyšetrovanie. Minister Trefort poveril 6.5.1874 vyšetrovaním bratislavského škôl dozorcú Jozefa Bartona, ten však na gymnáziu nenašiel nič závažné a protištátne. To ale ministromi nestačilo, a tak 10.6.1874 posla do Kláštora pod Znievom ďalších vyšetrovateľov, ktorými boli Maďari Tanárky a Mészáros. Bolo vidieť, že minister chce gymnázium akokoľvek zničiť. Avšak ani títo nedokázali gymnáziu panslavistickosť a naopak pochválili gymnázium za vysokú úroveň výučby a výchovy. Minister preto

17.6.1874 odvolal Bartona a nahradil ho Jánom Klamárikom, riaditeľom gymnázia v Banskej Bystrici, ktorý mal už dlhoročný osobný konflikt s Čulenom. Klamárik začal nové vyšetrovanie 15.7.1874. Nech skončilo akokoľvek, minister Trefort bol rozhodnutý. 21.9.1874 vydal nariadenie, v ktorom zakázal otvorenie gymnázia v Kláštore pod Znievom v školskom roku 1874/75. 30.12.1874 cisár definitívne zrušil znievske gymnázium spolu s t.s.-martinským.

Učiteľské osobnosti

Najvýznamnejšou osobnosťou v dejinách gymnázia bol nepochybne Martin Čulen. Právom ho môžeme považovať za zakladateľa znievskeho gymnázia. Na gymnáziu pôsobil od jeho začiatku po zatvorenie ako riaditeľ. Okrem toho bol aj výborným pedagógom, vyučoval počty, maďarčinu, slovenčinu, názorné merníctvo silozpyt. Významnou učiteľskou osobnosťou bol aj Samuel Jaroslav Zachej, ktorý bol po celý čas blízkym priateľom a kolegom M. Čulena a ktorý bol takisto tou osobnosťou, ktorá stála pri zrode i zániku gymnázia. Vyučoval slovenčinu, maďarčinu, latinčinu, nemčinu, zemepis, prírodopis a kreslenie. Karol Zenner bol ďalším profesorom, ktorý bol pri gymnáziu počas jeho celej existencie. Vyučoval latinčinu, nemčinu, prírodopis, deskriptívu, názorné merníctvo, telocvik a algebru. Alexander Pric bol taktiež učiteľom na gymnáziu od začiatku do konca. Vyučoval hudbu a spev. V roku 1869 prichádza na gymnázium učiť Ján Kudlička. Bol výpomocným učiteľom, ktorý učil prírodopis, krasopis a náboženstvo. Na gymnáziu pôsobil len jeden rok. Henrik Náhlík prišiel na gymnázium v roku 1870 a učil tu až do jeho zatvorenia. Vyučoval slovenčinu, latinčinu, nemčinu, maďarčinu, zemepis a náboženstvo. V roku 1871 prichádza Dr. Matej Korauš, ktorý tu pôsobil až do konca a ktorý učil prírodopis, chémiu a počty. V tom istom roku prichádza aj výpomocný učiteľ Štefan Kankovský. Učil tu len jeden rok. Vyučoval nemčinu, maďarčinu, latinčinu a náboženstvo. Cyrill Gabriel Zaymus prišiel na gymnázium v roku 1872 a učil tu až do konca. Vyučoval slovenčinu, maďarčinu, latinčinu, fancúzštinu, dejepis a rýchlöpis. V roku 1873 prišiel Ignác Hummel, ktorý tu pôsobil ako pomocný učiteľ. Vyučoval tu až do zatvorenia. Bol učiteľom názorného merníctva.

Prínos keltskej kultúry

Keltský národ bol jeden z najvýznamnejších národov Európy. Máme k dispozícii len skromné a často protikladné zmienky o ich pôvode. Traduje sa, že kolískou Keltov je pri prameňoch Dunaja. Vďaka kresťanským misionárom, ktorí písomne zaznamenávali poznatky z ich spôsobu života, kultúry a vedy sa nám zachovalo bohatstvo keltskej kultúry dodnes. Keltskí kňazi – druidi vynikali v oblasti astronómie, literatúry, medicíny, filozofie. Všetka ich múdrosť sa odovzdávala len ústnym podaním. Mali spolu s aristokratmi najväčší vplyv v keltskej spoločnosti. Kelti sa vyznačovali nielen kultúrou, ale aj veľkou remeselnou zručnosťou, najmä kováčskymi tepanými výrobkami. Ich stopy usadenia nachádzame v podstate v celej Európe i na našom území Slovenska, kde bola archeologicky objavená keltská mincovňa na území dnešnej Bratislavy.

Túto mincovňu založil keltský kmeň Bójev.

I na našej päť korunovej minci, ktorá bola nedávno zrušená, sme mohli vidieť výjav zobrazenia jazdca na koni s ratolesťou v ruke a pod ním nápis Biatec.

Aj v rakúskom Semmerringu boli

objavené mince podobného druhu. V III. storočí pred Kristom sa veľké skupiny Keltov zo strednej Európy presúvali pod tlakom germánskych kmeňov na juhovýchod a usadili sa v Malej Ázii, v dnešnom Turecku, kde založili vlastné Galatské kráľovstvo s mestami Ancyra – dnešná Ankara, ktorá je hlavným mestom Turecka. Chcem pripomenúť, že Galaťania patrili medzi prvých, čo prijali kresťanstvo. Ako jeden z dôkazov, máme list, ktorý apoštol Pavol zaslal cirkvi galatskej.

Ďalšia známa oblasť spomínaného Turecka je Kappadokia, vyznačujúca sa svojím zvláštnymi obydliami, vyhlbenými pod zemou a v brehoch skál. Na tomto území

pretrvávalo dlho kresťanstvo, aj napriek dobytíu tohto územia v VII. storočí moslimami. Žilo tu asi 30 tisíc obyvateľov. Zvyšok keltov zo strednej Európy sa presunul do Francie, Británie, Belgie, časť do Španielska cez Pyreneje, hlavne na severozápad do Galície, ktorá dodnes nosí toto meno. Tu sa nachádza známe pútnické mesto Santiago de Compostela. Aj Francúzsko s pôvodným menom Gália, za čias Júliusa Cézara, bolo Keltským územím. Dnes majú Francúzi vo svojom erbe Galtského kohúta. Okrem Francúzska, podľa mocného keltského kmeňa Helvetov, dostalo Švajčiarsko svoje meno. Názov Belgia nesie meno podľa keltského kmeňa Belgov. Na pôde pôvodných keltských svätýň boli postavené kresťanské chrámy a katedrály. Július Cézar, ktorý sa narodil okolo r. 100 pred Kristom, bol rímsky konzul, senátor neobmedzený vládca. Začal so svojimi učencami usilovne študovať keltskú kultúru, spôsob ich života a vedu. Oboznámil sa s druidskou náukou náboženstva, s ich veľkými vedomosťami o astronómii, v ktorej vynikali. Na základe týchto štúdií vzniká tzv. Juliánsky kalendár. Niektoré pravoslávne cirkvi ho dodnes cirkevne používajú. Roku 1582 bol pápežom Gregorom XIII. stanovený Gregoriánsky kalendár, podľa encykliky intergravissino, ktorým sa riadime dodnes. Toto zavedenie bolo kvôli tomu, že pápežskí astronómovia museli opraviť chybu, ktorej sa pravdepodobne dopustil Július Cézar, nedostatočným štúdiom druidského kalendára. Koncom XVI. storočia bola odchýlka už 10 dní. Bolo treba chybu napraviť! V Európe to nebolo jednoduché. Nemecko, Dánsko, Rusko (za vlády cára Petra Veľkého) ho zaviedli až r. 1700.

Len pre zaujímavosť, bratislavský snem ho zaviedol r. 1587 za vlády Rudolfa II. Habsburského. Oprava prebehla následným spôsobom: po 21. októbri nasledoval 1. november, čím sa vyrovnala chyba desiatich dní.

S postupným oboznamovaním sa keltskej kultúry sme krok za krokom spoznávali fakty a prínosy, ktoré nám táto úžasná kultúra zanechala ako cenné dedičstvo pre dnešok.

Mária Anderssonová

I CAN, TOO - Športová príprava detí MŠ Ludrová

Už od septembra školského roka 2008/2009 prebieha v MŠ Ludrová športová príprava detí predškolského veku v rámci projektu I CAN, TOO /Ja to tiež dokážem. Autorom projektu je p. Ing. Jozef Smolek, metodičkou p. Iveta Bieliková a trénerkami športovej prípravy v materskej škole sú učiteľky p. Mária Hadačová a p. Tatiana Ondrejková.

Hlavným cieľom je vytvoriť u detí trvalý návyk športovania ako zdravý životný štýl. Na realizáciu tohto projektu sme dostali grátis športové pomôcky. Do každodenných 45 minútových tréningov sme zapojili všetky deti 2. triedy. Každým razom bolo naše cvičenie lepšie a lepšie a v súčasnej dobe už deti cvičia takmer na profesionálnej úrovni, ale to hlavné – majú radosť z pohybu. Naša námaha bola korunovaná úspechom, pretože p. Smolek vybral našu MŠ prezentovať tento projekt. V športovej hale Koniareň v Ružomberku 07.01.2009 sme prezentovali riaditeľkám mestských materských škôl a druhý krát sme prezentovali riaditeľkám obecných materských

škôl 22.01.2009 pod vedením tréneriek MŠ Ludrová za asistencie p. Bielikovej.

Ale 25.02.2009 bol pre nás skutočne výnimočný deň. Opäť sme dostali šancu prezentovať schopnosti detí v športovej hale v Ružomberku, lenže tentokrát šlo skutočne o veľké podujatie. Zúčastnilo sa ho 120 detí MŠ a ZŠ z celého okresu. Zúčastnil sa ho aj pán prezident SR Ivan Gašparovič a ďalší verejní činitelia. Za našu obec bol prítomný pán starosta Peter Dutka. Počas nášho cvičenia bolo na veľkej obrazovke premietané video s cvičením detí našej materskej školy. Tomuto úspešnému výsledku predchádzalo veľa hodín cvičenia, deti svojím výborným športovým výkonom kvalitne prezentovali nadobudnuté schopnosti. Rodičia, ktorí sa zúčastnili, môžu byť na svoje deti hrdí, pretože ich výkony sú viditeľné. My pedagógovia MŠ pevne veríme, že u detí zotrvá naďalej radosť z pohybu.

Tatiana Ondrejková

Karneval

Princezné, kvetová víla, mušketer, indiáni, čertíci ... zaplnili, v pondelok 2. 2. 2009 triedy v MŠ Ludrová. Konečne prišiel deň, na ktorý sa deti veľmi tešili a dokonca rákali koľkokrát sa ešte vospinkajú. Nástup bol veľkolepý- toľko rozprávkových bytostí v jednej miestnosti, to veru ani v jednej rozprávke nenájdete. Deti

mali obrovskú radosť, spievali, tancovali, súťažili. Svojou šikovnosťou dokázali, že poskladať puzzle na čas, hádzať do bránky, preskákať škôlku a prebehnúť pomedzi prekážky s lyžičkou naplnenou vajíčkom je pre nich hračkou, za čo bolo odmenení sladkosťami tombolou.

Karneval (pokračovanie zo str. 11)

Veľká vďaka patrí rodičom detí MŠ, ktorí sa postarali o občerstvenie detí, prispeli na tombolu a balíčky s prekvapením.

Snehové radovánky

Perinbabka ráno vstala, veľa snehu nasypala... Veru, už konečne ho veľa nasypala a my deti a pedagógovia MŠ Ludrová sme sa potešili bohatej snehovej nádielke a hor sa do tvorenia. Čo sme tvorili?

No predsa **snehuliacku rodinku**. Výsledok hovorí za všetko – bolo že to radosti v očiach detí.

V tejto zábavnej hre sa deti zároveň učili, spoznávali vlastnosti a tvárnosť snehu, tým sme plnili jeden z cieľov projektu Zdravá škola. Veď učenie hrou je jednou z hlavných metód v práci MŠ

Čo je nové v našej škole

Od vydania posledného čísla časopisu Hlásnik ubehli 3 mesiace a v našej školičke sa znova udialo veľmi veľa zaujímavých akcií.

V januári sme vystupovali na **10. obecnom plese**, pre našich budúcich prváčikov sme usporiadali **zápis**, kde nám predškoláci predviedli, akí sú šikovní a zruční a že ich pani učiteľky v MŠ veľmi dobre pripravujú na nástup do školy.

Vo februári v spolupráci s farským úradom, klubom dôchodcov, rodičmi a sponzormi sa nám podaril pre deti pripraviť pekný **karneval**, za čo patrí všetkým veľká vďaka. Ďalej sa naši žiaci spolu s p. vychovávateľkou Bc. Monikou Kubalovou a inými ZŠ a MŠ zúčastnili **prezentácie projektu Športovej prípravy detí** v športovej hale v Ružomberku, na ktorej nechýbal ani prezident SR Ivan Gašparovič. Na hodinách hudobnej výchovy p.uč. Mgr. Stanka Šefranková úspešne rozbehla **hru na zobcovú flautu**, čomu sa deti veľmi tešia a už vedia zahrať prvé tóny. Na záver mesiaca prebehlo ešte **školské kolo Hviezdoslavovho Kubína**, kde v prednese poézie sa na 1. miestu umiestnil Radovan Kmeť (3.roč.) a v prednese prózy Lucia Kubačková (4.roč.). Obaja nás boli reprezentovať v okresnom kole súťaže.

Na začiatku marca sa **zmenil aj náš školský klub**, do ktorého sme premiestnili počítače. Touto cestou ďakujeme p. starostovi, že nám to umožnil a taktiež za to, že nám pomáha pri **realizácii centra ľudovej kultúry**. Taktiež nás prišli **navštíviť príslušníci**

ozbrojených síl SR a to preto, že ako jediná ZŠ v Žilinskom kraji sme reagovali na výzvu Ministerstva obrany a namaľovali sme našim vojakom vianočné pozdravy, ktorí trávili sviatky mimo svojej vlasti a rodiny. Pri príležitosti **Svetového dňa lesov (21.3.)** a **Svetového dňa vody (22.3.)** nám ing. Hančin, ktorý je pracovníkom NAPANTu formou prezentácií a zážitkového učenia porozprával o veľkom bohatstve našej planéty, o vode a lesoch. A keďže marec je aj mesiacom knihy, naši najmenší prváci **navštívili obecnú knižnicu**, kde ich pani Macková voviedla do sveta rozprávok. Ďalej nám **divadelný súbor Ofina** zahral v KD v Lipt. Štiavničke rozprávku o Dvanástich mesiačikoch a navštívili sme **Liptovské múzeum**, kde nás oboznámili s veľkonočnými tradíciami.

Zapojili sme sa aj do rôznych výtvarných súťaží. V dvoch sme boli úspešní. A to v súťaži **Zimný príbeh**, kde Kristínka Cárachová (4.roč.) získala diplom a vecnú cenu za najlepšiu výtvarnú prácu v III. kategórii a Ondrej Bebjak (4.roč.) bol úspešný v súťaži **Rieka, ktorá spája**, ktorú vyhlásila Vodárenská spoločnosť Ružomberok, a.s. Umiestnil sa na 2. mieste a získal hodnotné vecné ceny a škola sumu 170 €.

Vydali sme ďalšie číslo časopisu Pohodička, ktoré je uverejnené na internete www.ludrova.sk a tu sa môžete dočítať ešte veľa zaujímavého.

Antoine de Saint – Exupéry (1900 – 1944)

Je to francúzsky prozaik a publicista. Narodil sa v šľachtickej rodine. Už od detstva ho zaujímal lietanie, ktoré sa počas vojenskej služby naučil. Lietal ako pilot v Severnej a Južnej Amerike, kde aj niekoľkokrát havaroval. Zahynul pri prieskumnom lete z Korziky.

Od 20. rokov sa venoval literárnej a publicistickej činnosti. Písal romány ako sú: Nočný let, Zem ľudí, Vojnový pilot a svetoznámu rozprávku tak pre deti, ako aj pre dospelých „Malý princ“. Po jeho smrti vyšli knihy: Citadela, Denníky, Dať zmysel životu.

Malý princ

Kniha vyšla v r. 1943, v ktorej rozpráva pilot svoje zážitky, keď havaroval v Saharskej púšti. Tu stretáva Malého princa z ďalekej planéty, ktorý ušiel lebo zapochyboval o láske kvetiny, ktorú miloval. Počas navštívenia siedmich planét nenašiel v ľuďoch porozumenie, preto bol stále smutný a osamelý. Na planéte Zem sa zoznámil s líškou, ktorá mu vyjaviť tajomstvo „Vidieť iba srdcom“. Potom pomôže smädnému letcovi objaviť studňu a po uštipnutí

hadom sa jeho duša vracia na svoju planétu ku kvetine, za ktorú cíti zodpovednosť.

Alegorický príbeh zdôrazňuje úlohu citu, priateľstva a lásky, ktorý dáva zmysel svojho života. Túto knihu autor aj ilustroval a venoval svojmu priateľovi spisovateľovi Léonovi Werthovi, aby ho potešil v ťažkých časoch vojny.

A. Macková

Verše o rodisku

(venovaná ku začatiu platby Eurom)

*Na matičke zemi
je jedna krajina
to Slovensko naše
domovina moja.
Tu medzi Tatrami
je známa kotlina
a v nej sa nachádza
aj rodná dedina.
Stáročia tu žili
tí predkovia moji
a tu sa rodili i mreli
pod ochranou hory.
Hej tu sa cítili
ako v božom chráme,*

*Bohu ďakovali za to,
čo tu dodnes máme.
Do piesni o kraji
dali toľko nehy,
že o ňom spievali
Liptov môj milený.
Ó krásna ó pekná
ty Ludrová moja,
veď aj ty si časťou
krásneho Liptova.
Ľudia čo ťa obývajú
práce sa neboja
tí vždy prispievali
a aj prispievajú*

*do tvojho rozvoja.
Vďaka sestry, bratia,
že dávate dedine
toľko svojej sily
by ste ju každoročne
na vyšší stupienok
kúsok povýšili.
Všetci svorne spolu
za povraz ťahajme
nech sa rodná Ludrová
veľmi známou stane.*

F. Kubačka

Najlepší športovci obce 2008

Dňa 26.12.2008 v rámci organizovania Štefanskej zábavy, prebehlo už tradičné vyhlásenie najlepších športovcov obce za rok 2008

1. Futbalový oddiel
 - **najlepší žiak** **Róbert Bebjak**
 - **najlepší dorastenec** **Tomáš Bebjak**
 - **najlepší dospelí** **Matej Meško**
Michal Kmeť
2. Stolnotenisový oddiel
 - **najlepší stolný tenista** **Jozef Cibulka**
3. Turistický oddiel
 - **najlepší turista** **Matej Milan**

*Najlepší tréner Oblastného futbalového zväzu
Lipt. Mikuláš* **Jozef Večerek**

Memoriál Viktora Močáryho

Oddiel stolného tenisu OŠK Ludrová zorganizoval v sobotu 28. marca v miestnom kultúrnom dome jubilejný 10. ročník stolnotenisového turnaja „**Memoriál Viktora Močáryho**“. Obecný turnaj, sa tradične tešil veľkému záujmu. Od rána prebiehali súťaže v detských kategóriách a poobede i súťaže

dospelých, neregistrovaných hráčov. Pre účastníkov turnaja vďaka sponzorom organizátori pripravili pekné ceny.

Výsledky: Deti do 10 r.: 1. **O. Bebjak**, 2. R. Lipničan, 3. R. Kmeť. 10-15 rokov: 1. **M. Bebjak**, 2. K. Kučera, 3. R. Bebjak.

V silnej kategórii neregistrovaných do 50 rokov prvenstvo z minulého roka obhájil **O. Bebjak**, druhý skončil T. Mikulec, tretí V. Mikulec a štvrtý P. Huba ml.

V kategórii žien zvíťazila **T. Mešková**, pred 2. Z. Kmeťovou a 3. S. Hubovou.

U veteránov nad 50 rokov zvíťazil **F. Macko**, druhý bol R. Slimák, tretí J. Kmeť a štvrtý P. Huba st.

Organizátori tentoraz nemohli počítať s účasťou registrovaných hráčov, ktorí hrali kvalitný turnaj na Bielom Potoku.

(pd)

OBRAZOVÉ SPRÁVY

Memoriál Viktora Močáryho - víťazi

Trojkráľový výstup na Ostrô

10. Obecný ples – január 2009

Maškarná zábava

Vydáva Obec Ludrová. Redakčná rada občasníka: Peter Dutka (pd), Jozef Janiga (jj), Jozef Vandák (jv), Mgr. Soňa Firicová. Sadzba: RNDr. Dušan Dírer. Redakcia občasníka má sídlo na Obecnom úrade v Ludrovej. Internet: www.ludrova.sk/hlasnik. Neprešlo gramatickou úpravou. Povolné OÚ v Ružomberku pod reg. č. OÚ-2/1997. Vytlačila Tlačiareň EPOS Ružomberok.